

НАША МОЦ

(Канец)

циярністы шлях. Пачалі прыходзіць да нас розныя „апякуны” й кожны з іх намагаўся накінучь нам на толькі сваю ўладу, але перадусім й сваю рэлігію, бо ўсе яны ведалі, што нашая рэлігія, гэта душа нашага народу й яе неабходна ў першую чаргу замяніць іншай, чужой, таксама, быццам, хрысціянскай.

Але наш Народ адразу адчуваў, што рэлігія паняволыніка толькі паводле формы хрысціянская, але духу Хрыстовага ня мае. Тому ён з асцята ѹ самаахвярна бараніў сваю прадзедаўскую веру ѿ ўсіх іншымі традыцыямі й звычаямі часта праз свае славыныя Брацтвы. Дзеля гэтага ѹ патаравяковое „казённае” праваслаўе Масквы, з усімі ягонымі грубымі спосабамі нішчэньня души нашага народу, не асянгнула свае мэты. Тым батэй не асянгнула ѹ гэтага ѹ Варшава із сваймі на лепшымі малахрысціянскімі мэтадамі.

Пасля чверцьвяковага бальшавізму, пасля ягонага наступу вагнёма і мячом супраць рэлігіі ѹ ўсіх іншых традыцыяў, шмат каму напэўна здавалася, што з апрычонасцю беларускага рэлігіі ѹ души раз і наїду ў скончана, што Беларусь, гэта нацыянальная й духовая пустыня. Але вось, выбухла была вайна і прысыпаная бальшавіцкім попелам іскра вееры ѹ души беларуса ізноў устыжнула ясным польмам.

Гэтак, ані „казённае” хрысціянства, ані бальшавіцкі апрычональны тээр, ані іншыя грубыя спосабы маральнага раскладу на здолені вырваша вееры ѿ Бога, не зламалі души нашага народу, якую запрауды па хрысціянску аформіла нашая сыв. Еўфрасіннія. І калі толькі наш Народ атрымаў найменшую магчымасць вырашаша домо свае рэлігію й Царквы, ён зараз-же вяртаўся да наше старадаўніх формія — Аўтакефаліі, бо толькі гэтая форма могла задаволіць ягону па-

божні ѹ шляхотны імкнені. У 1922-23 гадах старадаўніх апрычональных Царквей, калі ўрочыста быў абвешчаная Беларускай Аўтакефальнай Праваслаўной Царквой паводле ўсіх кананічных правілаў.

Мы, выгнаныні, змушаныя былі пакінучь ня толькі нашу любую радзіму з усімі дарагімі нам памяткамі, але ѹ сваіх родных і блізкіх. Мы апынуліся тут бездапаможныя, часта галодныя, з паняченымі сэрцамі. Але мы ня былі

М. Кургановіч.

Камунізм нельга паустрымаць — яго трэба зьнішчыць**Стратэгія Усходняе Эўропы**

(пранац)

Праблема кіравання імі ўскладняеца яшчэ ѹ тым, што анонімі гадамі да раін паняволеных народу дадзіліся новыя (Прибалтыкі, краіны-сателіты).

Толькі выкарьстоўваючы дарэшты згаданую славасць СССР, — кажа Бернгэм, — заход можа спадзявацца перамогі над нацыдзкім бальшавізмам. На думку Бернгэма, ў «абліве спрыяльнім выпадку» гэтага можа, стацца навет без вайны. Хутчэй, аднак, трэба спадзявацца, што выбух вайны, так ці гэтак, ўжо непазыбглы. Але і ў апошнім выпадку супраць паняволеных народамі паводле руліві апрашаванаму пляну, якому аўтар даў назоў „Стратэгія Усходняе Эўропы”, можа шмат скарасці і палегчыць збройнае змаганье.

Аб тым, якую вартасць можа мець арганізацыя аптыльшавіцкіх сілаў за звязаній заслонай, налагу ніхто не можа сумяшавацца, — съцвярджае Бернгэм. Хай сабе і маленькая, але добра забясцялечні і заранізваныя аддзелы апору ѿ тылу ў бальшавікоў маглі бы вялікай меры спаралікаваць камунікацыю й падвоз вайсковых матар'ялаў, калі-б бальшавікі наважыліся пачаць наступ. Ужо адно той факт, што гэткі сілы маглі бы існаваць недзе ѿ бальшавіцкім заплечы, змусі-бы Крэмль вылучыць частку свае арміі дзеля вартавання нутраное бясыпекі, пастаблюючы яе гэткім чынам. Апрача таго, — скажам ад сябе — гэтая хай сабе і маленькая аддзелы нацыянальных руху апору, як гэта можна з пэўнасцю съцвярдзіць з практикі апошніяе вайны і партызанска-руху, прыцягнучы ѿ свае шэрагі іт бэйцою ѿ шэрага чырвонае армії, ведама, з умоваю, што мы былі-бы падво-ранныя мэтады бязглудае палітыкі Гітлера. Колкі дзесяткі адважных і на-важных людзей у заплечы, маглі-бы больш важкі, чым тысяча на фронце. І, над усёй перадусім, гэтая сіла ў факт ейнага існавання аднілі-б у Крамля магутны аргумент прамаганды — той што ўсе СССР, як адзін задаўшчыні ў змаганіі супраць заходу, бо існаванне нутранога руху апору паказала-б, што беларусы, балтыйцы, чехі, палякі і ўсе іншы паняволенія народы змагаюцца на баку заходу супраць расейскага Крэмлю.

Але, — пытаецца далей аўтар, — ці арганізацыя гэткае сілы магчымая? Ці можна дапусціць, каб Крэмль гэткую арганізацію сілаў агулам дазволіў?

Аўтар пэўны, што магчымасць ёсьць, ажыццяўленіе „Стратэгіі Усход-

Аўтакефалісты.

В. Нануашвілі.

Ваенны патэнцыял паняволеных народу

(Праца капітана Ген. Штабу б. Польскага Армії.)

ло пачіху, шляхам мясцовага змагання ѹ Заходняе Эўропа мала што аб ім навет ведала.

Адначасна з заваёвай згаданых

народу ѿшло змаганье паміж

загаданымі заваёўкамі якіх

і спаборнічалі міжсобу ѿ заваёв-

вах. У выніку гэтага змагання

з групамі дзяржаваў-заваёўнікаў

былі выкінены Швейцарыя й Тур-

цыя, а канчальна заваёвала паняво-

леных сянянія народу ѿсходу ста-

лася спрашою Нямеччыны й Ра-

сеi, прычым немцаў прадстаўлялі

у тых часах Аўстрыя й Нямеччы-

на.

Аб моманту, калі ўжо ня было

каго больш заваёўваць, пары мяс-

цовых войнаў ѿ Эўропе скончы-

лася якіясь канчальнае зма-

ганье між прыгаданымі дзывума

моцамі — Расея й Нямеччына

за панаванье над кантынентам.

Змаганье гэтая на самай спра-

ве ѿцягнула ѿ свой вір усе гас-

падарствы ѹ народы кантыненту

і разраслося да памераў сусвет-

ных. Дагэтуль яно ведала дзяве-

сусветных вайны. Сянянія-ж зма-

ганье працягваецца ѿ нязнанай

папярэднім пакаленіем

форме „съцвядэнне вайны” ѹ канца яго-

нага ѿсяця ня відаць.

Першыя дзяве сусветныя вай-

ны мелі ѿ выніку толькі тое, што

з дзяржаваў, якія спаборнічалі

за перамогу над сусветам, пры-

падкам пераможнікам на полі

змаганьня апынулася Расея. Да

гэтага яна імкнулася ад першых

дзён свайго дзяржавынага сама-

намагаеца прадставіць сучасную

нае ѿ ролі СССР і пагражае грози-
на паводкаю ѿсяму чалавецтву.

1. Падлік жывых сілаў.

За аснову падліку жывых сілаў паняволеных народу, я знаю-
рок біяру афіцыйную савецкую статыстыку, г. зн. крэйніцу най-
больш тэндэнцыйную і бясспрэч-
на варожую ѿ дачыненій да гэ-
тых народу. Гэта нам дасыць а-
браз значанія гэтых народу, з-
зініжаны да апошніягі мінімуму,
а гэтым самым, для нас найціка-
вайшы.

Паводле апошніх дадзеных, а-
бешчаных СССР, два чарговыя
сілы жывых сілаў паняволеных
народу ѿсходу ста-
лае спрашою Нямеччыны й Ра-
сеi, прычым немцаў прадстаўлялі

у тых часах Аўстрыя й Нямеччы-

на.

Паводле апошніх дадзеных, а-

бешчаных СССР, два чарговыя
сілы жывых сілаў паняволеных
народу ѿсходу ста-
лае спрашою Нямеччыны й Ра-
сеi, прычым немцаў прадстаўлялі

у тых часах Аўстрыя й Нямеччы-

на.

Паводле апошніх дадзеных, а-

бешчаных СССР, два чарговыя
сілы жывых сілаў паняволеных
народу ѿсходу ста-
лае спрашою Нямеччыны й Ра-
сеi, прычым немцаў прадстаўлялі

у тых часах Аўстрыя й Нямеччы-

на.

Паводле апошніх дадзеных, а-

бешчаных СССР, два чарговыя
сілы жывых сілаў паняволеных
народу ѿсходу ста-
лае спрашою Нямеччыны й Ра-
сеi, прычым немцаў прадстаўлялі

у тых часах Аўстрыя й Нямеччы-

на.

Паводле апошніх дадзеных, а-

бешчаных СССР, два чарговыя
сілы жывых сілаў паняволеных
народу ѿсходу ста-
лае спрашою Нямеччыны й Ра-
сеi, прычым немцаў прадстаўлялі

у тых часах Аўстрыя й Нямеччы-

на.

Паводле апошніх дадзеных, а-

бешчаных СССР, два чарговыя
сілы жывых сілаў паняволеных
народу ѿсходу ста-
лае спрашою Нямеччыны й Ра-
сеi, прычым немцаў прадстаўлялі

у тых часах Аўстрыя й Нямеччы-

на.

Паводле апошніх дадзеных, а-

бешчаных СССР, два чарговыя
сілы жывых сілаў паняволеных
народу ѿсходу ста-
лае спрашою Нямеччыны й Ра-
сеi, прычым немцаў прадстаўлялі

у тых часах Аўстрыя й Нямеччы-

на.

Паводле апошніх дадзеных, а-

бешчаных СССР, два чарговыя
сілы жывых сілаў паняволеных
народу ѿсходу ста-
лае спрашою Нямеччыны й Ра-
сеi, прычым немцаў прадстаўлялі

у тых часах Аўстрыя й Нямеччы-

на.

Паводле апошніх дадзеных, а-

бешчаных СССР, два чарговыя
сілы жывых сілаў паняволеных
народу ѿсходу ста-
лае спрашою Нямеччыны й Ра-
сеi, прычым немцаў прадстаўлялі

у тых часах Аўстрыя й Нямеччы-

на.

Небяспечная тэма

Творчая праца савецкіх пісьменнікаў занходзіцца пад несульнім і пільным наглядам камуністычных арганізацый. Яны патрабуюць ад пісьменнікаў, каб тэя адлюстроўвалі ў творах „чудоўную савецкую рэчіснасць”, „герайчную” барацьбу за пабудову ў краіне камунізму і апісвалі самых „лепшых ягонах будаўнікоў”. Да таго-ж, усе творы савецкіх пісьменнікаў павінны быць праскучыты паўтэрні зместам.

Апошнім часам, аднак, камуністычна пропаганда пачала наракаць на пісьменнікаў, што тэя ухіляюцца ад пісання апавяданняў, тады як апавяданні, гэта — „найблізьшыя апраўданіні жанру літаратуры”, які адзначае газета „Звяздзя” ў адным з сваіх артыкулаў. Савецкіх пісьменнікаў, старых і маладых, таленавітых і мала здольныя, — піша „Звяздзя”, імкніца пісаць „вялікія палотны” — раманы і аповесы. Апавяданні-ж вельмі радка звязаючы ў літаратурных часапісах, ды і тэя „нязвычайна нізкой якасці” і з „недаравальнай амбекованай тэмай”.

У артыкуле „Апавяданні — баявы жанр літаратуры” газета „Звяздзя” звяйкім звяздзіннем зазначае, што наўсет такая „высокародная” тэма, як барацьба за мір, адлюстравана ў творах сучасных беларускіх савецкіх пісьменнікаў „надумана, хвальшыва і непраўдзіва”. Гэтак, у апавяданні „Чорны шпак” I. Дуброўскіх наўажыў паказы савецкаму чытчу Амэрыку і амэрыканцаў. Апавяданніне, абраеца „Звяздзя”, напісане ў форме разважанняў амэрыканскага фармэра із сынам. Ліх круціца камуністы Рокс. Змесц апавядання, што гэта абурыла яе, „Звяздзя”, прада не падае, але называе ягона героя-фармэра „мёртванароджаным”, а цэлае — „схэматычным і бездапаможным”. Але для нас справа ясная. Апавяданніне не удалосць пісьменніку туму, што ён мусіў пісаць аб тым, чаго зусім не ведае — аб тым, як жывуць запраўды вольныя людзі ў вольных краінах сывету. Ня маючы здольнасці маніць, ён не патрапіў напісаць нагэтуль хлусківую агітку, каб задаволіць камуністычную крытыку, як гэта ўжо гады ўдала робіць I. Эрэнбург. Ня мае ў вачох „Звяздзя” ўдачы і іншое апавяданніне

†
З нагоды 10-ых угодкаў трагічнае съмерці сув. пам.

ЯРАСЛАВА КУШЭЛЯ забітага 22-га чырвена 1943

У суботу 27-га чырвена г. г. а гадз. 7,30 раніцы у касьце Сев. Яна (рог Ню-Джэрзі І Блэк Эвеню, Бруклін 7) будзе адпраўленая

ЖАЛОБНАЯ ІМША

Бацькі й брат

ЖЫДЫ БЕЛАРУСІ

(Канец)

дзе БНР. У колькіх урадах былі міністры жыдоўскай нацыянальнасці, як, прыкладам, міністар фінансаў Белкінд у урадзе прэм'єра Язэпа Варонкі. Прадстаўнік „Бунду” Гутман ды прадстаўнік „Паолей Сыён” др. Зарубовен уваходзілі ў склад Рады БНР. Былі жыдоўскія прадстаўнікі ў замежных прадстаўніцтвах ураду БНР.

Як ставілася Жыдом — беларускім нацыянальным актывам у бурныя гады 1917-1921 спраўа супрацоўніцтва ў дзяржаўнай адбюдове найлепш можна бачыць з цікавага, вельмі харектэрнага ды мала каму ведамага Купалавага вершу „Жыды”, надрукаванага ў 1919 г. у менскім штодзеннику газэце „Беларусь”. Падчырнуўшы ў ім спрадвечныя добрыя дачыненія беларускага народу да жыдоў, Купала ставіць і канкрэтнае палітычнае вымаганніе: „сплаціць доўг, які Беларусь дала”.

Аднак, можна сказаць сяняння, што асноўная маса жыдоўскага жыхарства, зь неявілікім вынікам, зусім не праявіла паважнайшага намеру „сплачваньня даўгу” і падтрымівала ў Беларусі часцей розныя расейскія партыі, чымся беларускія, будучы ў некаторых зь іх навет і аснаўным актыўным касцяком.

Падобна было ў Заходній Беларусі. Там падчас першых соймавых выбараў 1923 г. жыды ўшлі да выбараў супольным блёкам з усімі нацыянальнасцямі ў на гэтым толькі скарысталі. Але

З Беларускага Жыцця

ТАМ, ДЗЕ ЗГОДА И ДОБРАЯ ВОЛЯ

(Царкоўнае съвіта БАПЦарквы у Ню-Брансвіку)

7-га чырвена сёлета беларусы Саўт-Рывэр у Ню-Брансвіку адзначылі быў за прыкладам мінүтны гадоў, сваё царкоўнае съвіта — дзень апякункі Ню-Брансвіцкага праваслаўнага царквы с. с. Еўфрасініі Полякае — Асветніцы Беларусі, якое прыпадае на 5-га чырвена. Адзначана з гэтым быў адзначаны й 5-ы югодкі вялікага здзярэвіні ў нашым рэлігійным і нацыянальным жыцці — Аднаўленне Беларускага Праваслаўнага Аўтакефальна Царквы. Святкаванне было арганізавана аддзелам БАЗА Саўт-Рывэр — Ню-Брансвік і царкоўным камітэтам парахвій с. с. Еўфрасініі. Треба аддаць гэтту спрэвайдзіўшы і старшыні аддзелу БАЗА сп. Родзьку й старшыні царкоўнага камітэту сп. Азарку, што зладжана съвітаванне было дужа ўдала. У арганізацый бразі гарачы адзен і ўсе блізу вернікі царквы, на чале з ёйнам настаяцелем айцом прататэзэм Сыціпанам Войтэнка, а таксама заўсёды ахвярнымі і ахвочымі да працы беларускім жанчынамі. Асаблівую актыўнасць выявіў у ўдалым наладжанні прыгожага съвіта сп. Машонкі. Наагул, трэба адзначыць, што там, дзе сярод беларусаў пануе аднаўленнасць, згода й добрая воля, — какія, найцікавішыя навет, спраўа дае добрыя вынікі на славу нашае беларускага спрэвайдзіўшы зусім іншага.

Ці хацеў згаданы крытык, ці не, але ён трапіў якраз у запраўдную прычыну недахопаў апавяданняў беларускіх савецкіх пісьменнікаў, сярод якіх ёнсць людзі бясспречна здольныя. „Беларус” — пісары, народы быт і традыцыі, а юкіх ці адзін з іх патрапіў бы раскашыць добра, памастацку, — сяннянік тэма больш, чымся сыўкай. Ад савецкіх пісьменнікаў іхнія камуністычныя гаспадары вымагаюць зусім іншага

А пакуль гэта будзе — беларускія пісьменнікі будуть намагацца пазъбяць апісваць запраўды цудоўную беларускую прыроду, а тым больш буды дыадызіні з ягоны верш „Васілек” толькі тым, што яны нагадаюць расльіны, якія выраслы ў цену, бо „слаба вее ад зборніка”, а ў іх народы быт, траўмы”.

Пасля Божае службы съвітарства, запрошаныя госьці і ўсе вернікі перайшли ў зало, дзе стараннямі нашых жанчын ўбываючы нарыхтаваны смачны супольнік падзелен.

Пры біседнымі стате, ўсе пачуліся адною вялікою й дружнаю сям’ёю. Кіраўнікі й арганізаторы съвітавання выка-

залі свае пачуцьці радасці з удалага съвіта й спатканняня з шмат кім даўно на бачанымі суродзічамі у кароткіх, але шырока прамовах. Першым прывітаў Уладзіму, гасці і вернікі парахвій с. с. Еўфрасініі старшыня ейнага царквы камітэту сп. Азарка. Пасля яго выступіў з кароткаю прамовою сп. Стома.

— „Высока-паважаны й дарагі Уладзіму, — пачаў ён свае слова, — сяняні пірад царкве нашай малай прывітаў Вас былы кветкамі. Але як-бы мы хадзіць прывітацы Вас якнайхутчэй кветкамі іншымі, вясількамі і рамонкамі з нашых родных, беларускіх палёу ды сенажакія...”

За гаспадарамі не засталіся й госьці. Ад імя Галоўнае Управы БАЗА із прамовою выступіў быў ейні старшыня сп. Ф. Кушнір, а ад імя Згуртаванія Беларускага Моладзі — сп. М. Тулейка.

Урэшце Уладзіму Васіль, глыбока ўсхаўляваны, у прыгожых словах падзякаў прамоўцам, прыхажанам і ўсім прысутнымі за іх чырвоную працу на славу Бога й дабро нашае Маші-Беларусі.

А тады, як гэта заўсёды бывае, калі нашыя беларусы, адарванныя нянетваю доўгім, ад роднага краю, сыйдуцца разам, — нехта з жанчынамі пачаў, а ўсе падхапілі песьню „Люблю наш край”... Тады засыпівалі „Калінку”, „Ці с'вет ці с'вітае”, „Васілек”... і ў уяўлены прысутных началі ўспільваць нашыя палі і нівы, што красаюць гэтаю парою як альянс сцэльныя шматкальныя дываны пахучымі прыгожымі краскамі, зялёныя усхаўляваныя жыты, песьні нашых касцю ды жнёві.

Ці-ж дзіва, што ўдзельнікі съвітавання пілідзілі яго ўзмошненія на духу з сэрчамі, поўнымі тугоі па Бацькаўшчыне, але й верай у месьмяротнасць нашага народу й нашае Радзімы...

Бо тыя, што працуюць для роднае справы шыра, аддана, адно на дабро сваё народу — патрапяць ператварыць кожную нагоду ў вялікую патрыятычную маніфэстацию.

Прысутны

36 УГОДКІ СЪМЕРЦІ М. БАГДАНОВІЧА

З ініцыятывы й стараннямі Згуртаванія Беларускага Моладзі 30 травеня была зладжана моладзю акадэмія, прысьвеченая 36 угодкам съмэрці вялікага беларускага пасты Максіма Багдановіча.

Ніколі ня позна тварыць...

(Выстава працу старых).

„Ніколі ня позна тварыць”... Пад гэтым лёзунгам Рада Дабрадзейніцы і Здароўя места Ню-Ёрку наладзіла была кагадзе цікавую выстаўку працу старэйшых людзей, якія апнуліся ўжо за межамі штодзённага працоўнага амэрыканскага жыцця, для асобы, старэйшых за 65 год.

Мэтаю выстаўкі было — дашь адчуць гэтым, здавалася-б ужо непатрэбным людзім, што яны на лішні, не непатрэбныя, а здольныя яшчэ й да працы ў дзіні.

— „Калі людзі чуюць сябе на нішто нязадатнімі, нікому непатрэбнымі, — глумчыла аўтару гэтых радкоў адна з арганізатораў выстаўкі сп.н. Еарніс, — яны лёгка упадаюць у прыгнечанье і запраўды занепадаюць і на целе ў на духу... А гэта шкада, бо вялізарнія бальшыні старэйшых людзей, хоць цела іх можа й схварэлае, — усынкі яшчэ поўныя энэргіі, цікавых думкаў, усынкі яшчэ здольныя працаваць і тварыць запраўды каштоўныя рэчы. Нашае заняне — якраз дапамагчы ім у іхніх творчых імкненіях, абудзіць у іх ізноў веру ў сябе, ў свае сілы, дашь ім адчуць, што мы усынкі ціні іх, і іхнія здольнасці... А гэта, бясспречна, будзе мець вялікі ўплыў і на стан іхнага здароўя й на самаадчуванье”.

Словы гэтыя, сказаныя гэта проста, вымоўна съвітца пра то, што пагляд шматага з нас на Амэрыку, на ейнія звычай і культуру, на зусім хіба, спраўдліві. Пашана да старых, жаданне падтрымачы іх на духу й упрыгожыць іхнія нягледкі апошнія гады жыцця — съвітца якраз аб вельмі высокай душоў культуры амэрыканскага народу.

Стары-ж, звычайна, уважаюць я пасабнымі адзінкамі й цэлымі, менш культурнымі, народамі адно за завалу. Гэта, у напоў дзікіх сібирскіх плямёнаў — асцыякі, інчаюць ды інш. існенавет звычай вывозіць старых, што на магутці працаўца, паўляваць іх на духу й упрыгожыць іхнія нягледкі апошнія гады жыцця — съвітца якраз аб вельмі высокай душоў культуры амэрыканскага народу.

Нажаль, у гэты выстаўцы вакальныя ды музыкальныя таленты нашыя беларускія старэйшыя ўдзелу ня браў. А шкада... Думаецца, што, прыкладам, жыве ад асцябініцай нашымі „дзедамі” беларускія Лявоніха зрабіла-б на амэрыканскіх наведальнікі выстаўы нязвычайнае ўражанье. Шкада таксама, што на выстаўцы блізу я быў беларускіх наведальнікі.

Рэфэрат аб жыцці і творчасці перадчасна памёллага пасты працьтваў для моладзі й гасціц сп. Адамовіч. Рэфэрат быў вельмі цікавы пабудаваны. Рэфэрант, між іншага, зусім слушаў у сваім рэфэрэце, што высо-ка-мастака пазэзія М. Багдановіча мела вялізарны ўплыў і на узяняцце творчасці іншых тагачасных беларускіх пастаў, нагіткіх як Я. Кутала і Якуб Колас, верши якіх стаіліся, пад гэтым упльвам шмат складанымі й мастакімі.

Пасля рэфэрата абылася невялікая, прысьвеченая творчасці Багдановіча, мацтака частка, выкананая вылучна нашымі маладымі сіламі.

Асабліва усыщылі быў сваіх бацькоў наймаладзейшыя нашыя дзеткі ад 4 да 10 год, якія згулялі быў Багдановічаву „Мушку-Зелянушку”.

КНІГАПІС

Bielorrusia y los Bielorrusos en